

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

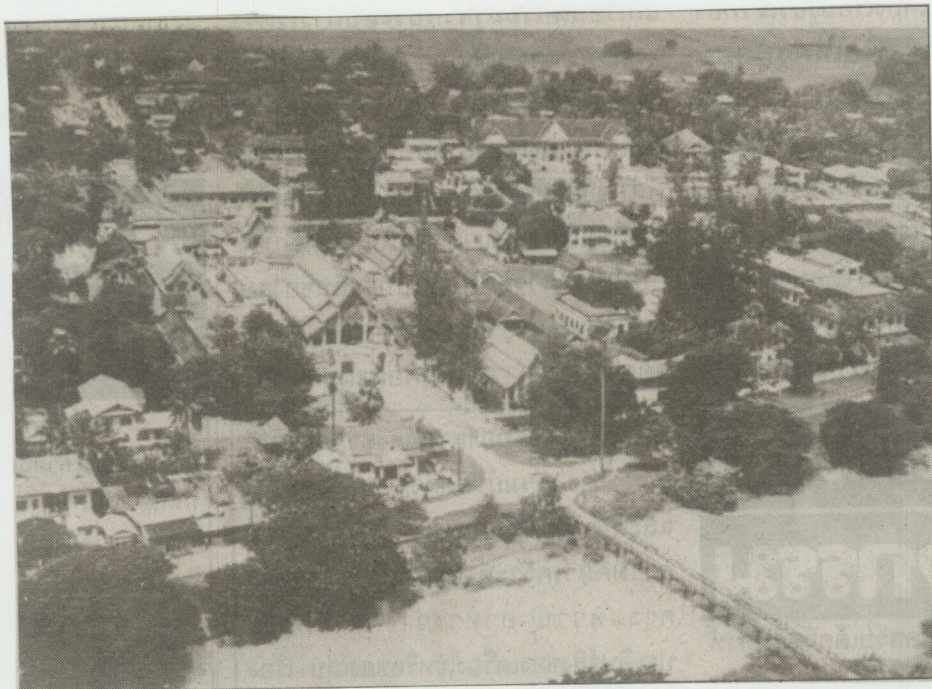
NORTH CLIPPING 2554/ 00234

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	10 ส.ค. 2549	16	5504	5

⁶⁶ประตู่ทำนาง

อดีตทำเรือเมืองลำพูน

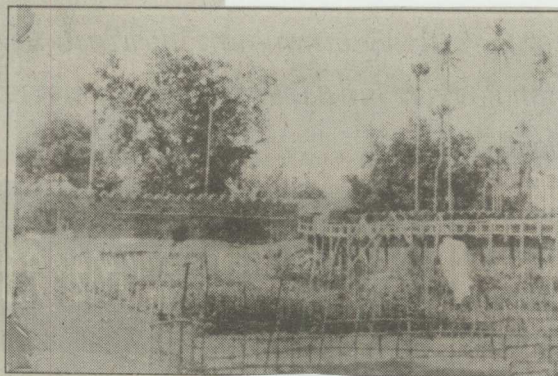
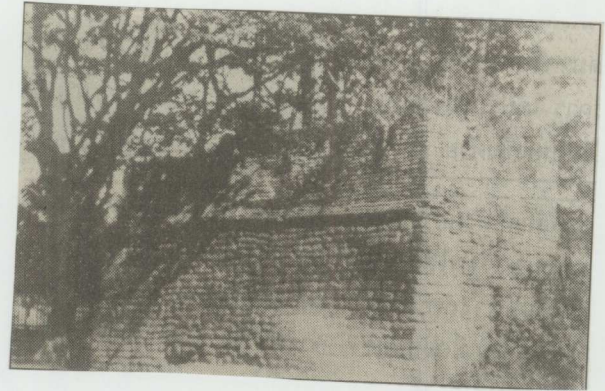

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	10 ส.ค. 2549	16	5504	5

นวกำแพงและประตูเมืองโบราณ
นับว่าเป็นโบราณสถานที่มีคุณค่า
ในทางโบราณคดีและประวัติของ
ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่
ยาวนานอย่างนครหริภุญชัยหรือเมืองลำพูน
ที่เคยเหลือร่องรอยของอดีตแห่งความรุ่งเรือง
อยู่บ้าง แนวกำแพง ประตูเมืองและคูเมือง เป็น
ปราการป้องกันการโจมตีของข้าศึก รูป
ลักษณะของผังเมืองลำพูนมีลักษณะเฉพาะตัว
คือมีรูปทรงคล้ายเปลือกหอยสังข์ ซึ่งเชื่อว่า
จะนำความสมบูรณ์พูนสุขมาสู่เมืองลำพูน

เมืองหริภุญชัยหรือนครลำพูนนั้น
มีแนวกำแพงเมืองและประตูเมืองโดยรอบ 6
ประตู ประตูด้านหน้าเมืองด้านทิศตะวันออก
ซึ่งติดกับลำน้ำกกจะมีทั้งสิ้น 3 ประตู คือ
ประตูท่าข้าม หรือ ประตูท่าข้าม ถัดขึ้นมาเรียก
ว่า ประตูท่าสิงห์ หรือ ประตูข้าว เนื่องจาก
ประตูแห่งนี้เคยมี
สะพานไม้ขนาดใหญ่
ทอดข้ามไป สู่ ผัง
ตะวันออก ถัดขึ้นมาคือ
ประตูท่านาง ซึ่งอยู่
บริเวณทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ส่วนทิศ
เหนือของเมืองหรือที่

เรียกว่าหัวเวียงนั้น มีเพียงประตูเดียวคือ
ประตูช้างสี ด้านทิศใต้ของเมืองลำพูนมีประตู
เมืองเพียงแห่งเดียวเช่นกันคือประตูลี ด้าน
ทางทิศตะวันตกมี ประตูมอหาวัน เป็นประตูเมือง
การก่อสร้างกำแพงเมืองลำพูนใน
อดีต เป็นกำแพงที่ก่อด้วยอิฐหินหล่อปูน แต่

เดิมให้หินแลงหรือศิลาแลง มีแนวของคู
เมืองอยู่ด้านนอกขนานไปกับกำแพงเป็นแนว
ยาวตลอดทั้ง 4 ด้าน ยกเว้นด้านทิศตะวันออก
ที่ใช้ลำน้ำแม่กกเป็นแนวกำแพงธรรมชาติ
ตัวกำแพงเมืองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วน
ฐานมีความสูงประมาณ 3 เมตรก่อด้วย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	10 ส.ค. 2549	16	5504	5

หากนักท่องเที่ยวมีโอกาสเดินทางมาเยือน
เมืองลำพูน ลองแวะไปเที่ยวชมประตูท่านางงามเทวี
หรือประตูท่านาง ซึ่งนับได้ว่าเป็นความสำคัญต่อ
เมืองลำพูนมาแต่อดีตกาล ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็น
ชุมชนมั่งคั่งเป็นแหล่งการค้าขายที่สำคัญและยัง
เป็นการย้อนอดีตแห่งความรุ่งเรืองไพบูลย์ของ
ประตูแห่งนี้ที่พี่น้องชาวลำพูนภูมิใจเป็นนัก

ศิลาแลง ด้านบนก่อเป็นรูปคล้ายใบเสมา
ด้านหลังของกำแพงก่อเป็นแบบเชิงเทิน มี
ความกว้าง 3 เมตรกรมศิลปากรได้ประกาศ
ขึ้นทะเบียนกำแพงเมืองลำพูน เป็นโบราณ
สถานเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ.2478

ความสำคัญของประตูท่านาง ใน
อดีตกล่าวว่าเป็นประตูท่าน้ำที่เจ้าแม่งาม
เทวีใช้เสด็จลงเรือ นอกจากนั้นยังเป็นประตู

สำหรับการค้าทางเรือระหว่างเมืองต่างๆ
ต่อมาเมืองบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองขึ้นก็มี
กลุ่มคนจากเมืองต่างๆ ที่อยู่ไกลออกไปได้
เข้ามาทำการค้ากับเมืองหรือญชัยก็รู้จัก
ท่าน้ำแห่งนี้

สมัยก่อนคนจีนรู้จักเมืองหรือ

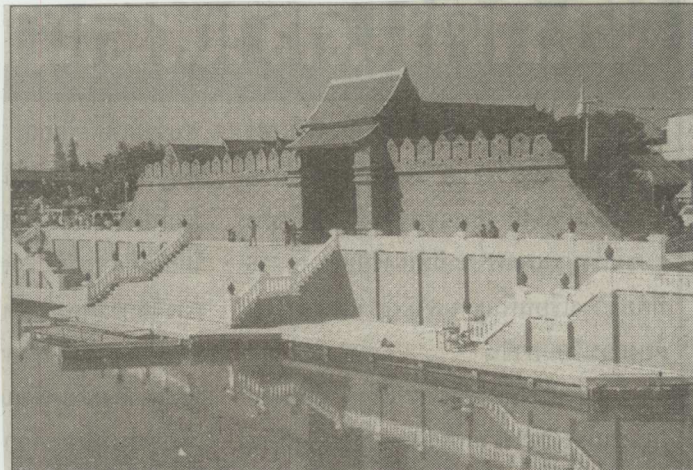
ญชัยและท่านางเป็นอย่างดี บริเวณบ้านช่างฆ้องแต่เดิมจะมีพ่อค้า
วานิชที่เป็นคนจีนมาอาศัยอยู่มากมาย กลุ่มพ่อค้าคนจีนตระกูล
ใหญ่ในเชียงใหม่ ลำพูนก็มีบรรพบุรุษเกิดที่บ้านช่างฆ้องแห่งนี้ เช่น
หลวงอนุสารสุนทร คหบดีคนสำคัญที่มีบทบาทต่อการค้าของเมือง
เชียงใหม่ก็มีต้นตระกูลและถือกำเนิดมาจากบ้านไถ่แก้ว ซึ่งอยู่ใน
บริเวณแหล่งค้าขายของเมืองลำพูน

ประตูท่านาง ยังได้ชื่อว่าเป็นแหล่งค้าขายที่สำคัญของ
เมืองลำพูน จึงได้ชื่อว่า “ท่านางงาม” ซึ่งน่าจะไม่ใช่ประตูเมือง
จริงๆ แต่อาจเป็นประตูที่สำคัญใช้สำหรับ
ค้าขายและติดต่อทางน้ำ

ในพงศาวดารจีนสมัยงามเทวี ได้มี
การจารึกชื่อประตูแห่งนี้ไว้ว่า “หนี่หวังก๊ก”
คำว่า “หนี่” ในภาษาจีนแปลว่า คุณหรือเธอ
(หมายถึงผู้หญิง) ส่วนคำว่า “หวังก๊ก”
หมายถึงเมืองหรือนคร ดังนั้นคำว่า “หนี่หวัง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	10 ต.ค. 2549	16	5504	5

ประตูท่านาง อดีตท่าเรือสำคัญของเมืองลำพูน

ก๊ก” จึงน่าจะหมายถึงเมืองที่มีผู้หญิงเป็นกษัตริย์ปกครอง
เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป เมืองลำพูนมีความเจริญมากขึ้น
การเดินทางจากเชียงใหม่มาลำพูนก็ไม่ใช่เรื่องเหมือนแต่ก่อน
ประตูท่านางจากที่มีความสำคัญต่อการค้าก็ลดบทบาทลง เกิดมี
ร้านค้าต่าง ๆ ขึ้นมากมายในลำพูน ชื่อประตูท่านางจางจึงกลายเป็น
อดีต ปัจจุบันบริเวณย่านประตูท่านางจึงกลายเป็นชุมชนประตู
ท่านาง

หากนักท่องเที่ยวมีโอกาสเดินทางมาเยือนเมืองลำพูน
ลองแวะไปเที่ยวชมประตูท่านางจามเทวีหรือประตูท่านาง ซึ่งนับได้
ว่ามีความสำคัญต่อเมืองลำพูนมาแต่อดีตกาล ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็น
ชุมชนมั่งคั่งเป็นแหล่งการค้าขายที่สำคัญและยังเป็นการย้อนอดีต
แห่งความรู้เรื่องไพบูลย์ของประตูแห่งนี้ที่พี่น้องชาวลำพูนภูมิใจเป็นนัก

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakpong@chiangmainews.co.th.